

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 73 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2018

Spis treści

• Anna Maria Stogowska <i>Droga do niepodległości braci Macieszów: Aleksandra i Adolfa, synów zesańców urodzonych w Tomsku</i>	3
• Anna Milewska-Młynik <i>Jan Witort – z polskich więzień na Stepy Kazachstanu</i>	27
• Adam Czesław Dobroński <i>Religia w ZSRS w relacjach Sybiraków – lotników</i>	35
• Maria Magdalena Blombergowa <i>Echa z dołów śmierci Charkowa i Miednoje</i>	47
• Anna Brus <i>Polski Sybir... Jana Trynkowskiego czyli skarb małych historii</i>	55
RELACJE Z ZESŁANIA	
• Bronisław Zaleski <i>Stepy kirgiskie</i>	61
KRONIKA	
• Małgorzata Dziura <i>Bohaterzy kartek z kalendarza</i>	77
• Monika Szarejko <i>„Noc 10 II 1940”. Pamiętamy</i>	79
REGAŁ Z KSIĄŻKAMI	
• Józef Tęcza, <i>Wspomnienia</i> , Łódź 2017 (Regina Madej Janiszek)	83
• Franciszek Nowiński, <i>Syberia w życiu Polaków. Od XVII do początków XX wieku</i> , Gdańsk 2016 (Grzegorz Pełczyński)	85
• Henryk z Miroszowic Ślepowron Miroszewski, <i>Pamiętnik z czasów wojny</i> , oprac. Paweł Budziński, Opoczno 2017 (Ewa Martinek)	87

Od redakcji

W przysłanym nam liście stały Czytelnik napisał, że „Zesłaniec” spełnia „znaczącą rolę w dokumentowaniu i popularyzowaniu odległych związków polsko-syberyjskich, dlatego właśnie ten fakt stanowi jego charakterystyczną oraz szczególną cechę, na którą składa się zróżnicowanie tematyczne artykułów”.

Od roku 1996, gdy ukazał się pierwszy numer naszego kwartalnika związał się on z historią Związku Sybiraków, realizując konsekwentnie większość przyjętych wówczas założeń programowych, wzbogacających wiedzę o dziejach Polaków na Syberii, korelowanych częstokroć bieżącymi potrzebami oraz sugestiami napływającymi od Czytelników.

Z okazji edycji tego, już 73. numeru wspomnieć warto, że jego tytuł łączy się rodowodem z serią wydawniczą „Biblioteka Zesłańca”, Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, której cechą jest edycja syberyjskich publikacji – monografie historyczne, wspomnienia, pamiętniki, tomy pokonferencyjne, edycja źródeł.

Od początku ukazywania się „Zesłańca” troską redakcji było aby stał się on czasopismem ukazującym dzieje Polaków za Uralem, demaskował różne kłamstwa z tego zakresu oraz usuwał tzw. białe plamy. Wymagało to troski o artykuły z tego zakresu, a droga ta nie była łatwa. Na szczęście z powodzeniem wędrowano po niej pozyskując autorów, którym komunistyczna cenzura uniemożliwiała publikowanie prac z tego zakresu. Teraz natomiast dzięki nim, już „w wolnej Polsce” ożyła w naszej historiografii dotycząca jej działalność naukowo-badawcza..

- ks. Zbigniew Jacuński, *Nieopublikowane teksty zesłańców na ziemie nieszczęść, łez i cierpień Rosji i Polski. Antologia*, Częstochowa 2018 (Małgorzata Dziura).....88
- Jonas Witartas (Jan Michał Witort, 1853–1903), *Rinktiniai raštai*, tom I, opracowała Auksuolė Čepaitienė, Vilnius 2017 (Zbigniew Wójcik)90

Na okładce: Kobieta kirgiska – okładka książki B. Zaleskiego *La vie des steppes Kirghizes*, Paris 1865 (s. 1); wstępny projekt architektoniczny nowego kościoła w Białymstoku na Syberii (s. 4).

Pismo zyskało uznanie autorów z różnych ośrodków akademickich, licznego grono czytelników oraz byłych sybiraków publikujących w nim relacje z zesłania. Charakterystyczny rys tych wspomnień, to obiektywizm skupiający się na cierpieniu i martyrologii, chociaż niestroniący także od opisu innych zesłańczych doświadczeń. Oprócz obfitej faktografii prezentują one również postawy patriotyczne ludzi, którzy potrafili z godnością przeżyć lata syberyjskiej udręki oraz powrócili do kraju, jeszcze bardziej niezłomni. Dzisiaj są Członkami Związku Sybiraków.

Od 1996 roku, w którym ukazał się pierwszy numer „Zesłańca” niedługo upłynę 22 lata. Dlatego też wyrażamy wdzięczność Czytelnikom za oczekiwanie na kolejne edycje, a autorom za publikacje. Przede wszystkim zaś szczerze dziękujemy Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Fundacji Pomoc Polkom na Wschodzie za finansowe wsparcie, dzięki któremu trwamy.

Wiesław Krawczyński
Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków, ul. Mazowiecka 12; 00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71. **Redakcja:** A. Dobroński, A. Dzieńkiewicz, W. Krawczyński, A. Kuczyński (red. nacz.), A. Milewska-Młynik, Sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska. **Wykonawca:** Skład, druk i oprawa – QUAESTIO Przemysław Włodarczyk. **Copyright nazwy:** „Zesłaniec” by A. Kuczyński. **Adres redakcji:** ul. Bystrzycka 61/3; 54-215 Wrocław.